

- көлік-қойма процесінің технологиялық бірлігін қамтамасыз ету;
- көлік процесін қойма және өндіріс орындарымен бірлесіп жоспарлау;
- жүкті жеткізудің ұтымды бағытын анықтау;
- көлік құралының түрі мен түрін таңдау және т.б. [2]

Біздің көзқарас бойынша, аталған логистикалық жүйелердің интеграциясы ұлттық макрологистикалық жүйе звеноларының аймақтық логистикалық көліктік-үлестіруші жүйелердің звеноларымен интеграциялануы арқылы жүргізілуі керек. Бұл ұлттық логистикалық жүйеден аймақтық жүйеге кіретін және аймақтық логистикалық жүйеден ұлттық жүйеге шығатын материалдық ағымдарды тиімді басқаруға мүмкіндік береді. Осылайша, ұлттық макрологистикалық жүйе аймақтар арасындағы ағымдардың тиімді қозғалысын қамтамасыз етеді, ал аймақтық көліктік-үлестіруші жүйелер жекелеген аймақтар деңгейінде материалдық ағымдарды тиімді басқаруды қамтамасыз етеді. [3]

Елімізде логистикалық жүйелерді басқарудың маңыздылығы жоғары. Біз мемлекетіміздің территориялық орналасуының тиімділігін барынша пайдалануымыз қажет.

Әдебиеттер

1. Ж.С.Раимбеков, Б.У.Сыздықбаева. Основы логистики, Алматы, 2019.
2. И.С.Карабасов, К.Х.Кушукбаев, А.К.Кушукбаев. Мультимодальные перевозки, Алматы, 2002.
3. <https://articlekz.com/kk/article/17242>

Айтуганов Б.К., 2 курс (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – э.ғ.м., аға оқытушы Муканова А.С.

ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ МЕНЕДЖМЕНТ

Бүгінгі таңда Қазақстан мемлекеті қарқынды даму үстінде. Қазіргі заманда біз цифрлық әлемге толық ілесу үшін барымызды салудамыз. Сонымен қатар, цифрландыру әлемін жетік меңгере отырып, үш тілділікті қоса алып жүруге ұмтылудамыз. Бұл біздің яғни жастардың алдарына қойған талаптардың бірі де, бірегейі.

Цифрлық трансформация арқылы басқару – бұл кәсіпорындардың жұмыс жасауына заманауи технологияларды енгізу болып табылады. Цифрлық трансформация тек заманауи жабдықтар мен бағдарламалық жасақтаманы ғана қолдану емес, оған қоса менеджмент, корпоративтік мәдениет және сыртқы коммуникация тәсілдеріне өзгерістерді енгізуді білдіреді. Жұмысты трансформациялау арқылы компаниядағы әр жұмысшының өнімділігі мен тұтынушылардың қанағаттану деңгейі жоғарылайды. Сондай-ақ компанияның нарықтағы беделі басымдылыққа ие болады. Цифрлық трансформацияның көлемі әлемдік экономика саласында да көптеген терең өзгерістерге ауысты. Әлемдік цифрлық тауарлар мен қызметтер нарығы 2013 жылы 4,4 триллион долларға бағаланған. Цифрлық экономиканың көлемі 20,4 трлн долларға

бағаланады, бұл әлемдік экономикадағы барлық сатылымдардың шамамен 13,8% -на тең. 2017 жылы әлем халқының саны 7,593 миллиард адам болса, 2017 жылы Интернетті қолданатындардың жалпы саны 4,021 миллиард адам, әлеуметтік желіде отыратындардың саны 3,196 миллиард адамнан асқан.

Ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың дамуы мен әлемдік экономиканың бүкіл құрылымы мен сипатының, тауарлар, қызметтер мен жұмыс күші нарықтарының, көптеген компаниялардың іскери модельдерінің, қаржы нарықтарының жұмыс істеу тәсілдерінің тез өзгеруіне ықпал етуде. Біздің цифрлық трансформация әлеміне кеңінен бойлай отырып, еркін әрі жетік жұмыс жасауымызға зор ықпалын тигізеді. Осы цифрлық трансформацияны күнделікті керегімізге қолданып, әрі қарай жетілдіре отырып барлық жерге енгізсек нұр үстіне нұр болар еді.

Қазіргі таңда цифрлық трансформация арқылы басқару үшін алты негізгі технологиялар өте маңызды рөл атқарады. Оларға: мобильді технологиялар, бұлтты есептеу, үлкен деректер, іскери интеллект, әлеуметтік медиа және жасанды интеллект. Цифрландыру дәуірі жаһандану мен қоса аймақтану процестерінің мазмұнын өзгертіп, ірі компаниялардың халықаралық операцияларын басқару тәсілдерін жаңашаландырады. Цифрлық платформалар мен құралдарды қолдану, интернет арқылы нақты тез дамып келе жатқан нарықтарға талдау жасап, өнімдерін сата алады. Ендігі кезекте біздің ойымызға әлемдік алпауыт мемлекеттердің көшінен қалып бара жатқан жоқпыз ба деген сұрақ туады. Әрине, біз қазір өз өмірімізді жеңілдетіп, уақыттан ұтылмау мақсатында көптеген технологияларды ойлап табудамыз. Дегенмен, уақыт орнында тұрмайды күнде бір жаңашалыққа ілеседі алмай қалып жатқан секілді көрінеміз. Сондықтанда менің ойыма әліде болса ілгері жүруіміз керек, өсуіміз керек деген ой келеді. Бірнеше жылдан бері еліміз осы цифрландыру саласына баса назар аударып, барша мемлекеттік ұйымдар мен мемлекеттік мекемелерге тапсырмалар жүктеліп келе жатқандығыда қуантады. Қазақстанды цифрландыру мақсатында түрлі бағдарламалар мен инновациялар салынуда. Мысалы «Цифрлы Қазақстан» бағдарламасына бес жылға 141 млрд теңге бөлінген болатын. Бұл жерде мекемелер біз тек цифрландыруға өтсек болды деп, жоғарғы дәрежедегі нәтижелерді көрсете алып жатқан жоқ секілді. Ал осы уақытқа дейін цифрландыру үшін жасалған бағдарламаларға тоқсалсақ.

Цифрлық трансформация сондай-ақ денсаулық сақтау саласында да 2019 жылдан бастап қолданылып келеді. Науқас өзімен бірге денсаулық картасын алып жүрмейтін болды. Ауруханаға қаралса, сол күнге дейін қандай сырқатпен ауырғаны, диагнозы, анализдері, алған емі туралы толық ақпарат дәрігердің қолында болады. Емделушінінде жеке кабинетін же денсаулығына байланысты ақпараттар сақталады.

Білім беру жүйесінде цифрлық басқару бірқатар өзгерістер болды. Электронды күнделік сияқты қосымалар ойлап табылды. Оқушылар сабақ кестесі мен тапсырмаларды онлайн жүйеде платформадан көріп отырады. Сондай-ақ ата-аналар балаларының сабақ үлгерімін қадағалап, басты назарда ұстайды. Тек оқушылар үшін емес, студенттер үшін де бұл жағдай

қарастырылған. Елдегі пандемия кезінде онлайн форматта оқу барысында бұл басқару жобалары өте көп септігін тигізді десек болады. Студенттер мен оқушылардың арасындағы кері байланыс үшін көп жағдайлар жасалды. Цифрлық ұйымдар арқылы басқару көптеген тауарлар мен қызметтерді тұтынушылар мен сатушыларды байланыстырады және ірі фирмаларға кірістер көбейіп, осылайша ауқымды экономика арқылы пайда түседі.

Қорытындылай келетін болсақ, менеджменттің (басқарудың) цифрлық трансформациялану жағдайында тигізер үлесі, пайдасы көп. Сол себепті біз мемлекетіміздегі басқару құралдарын қарқынды цифрландыру үстіндеміз және цифрландыруымыз керек. Біз осы тақырыпта дамып кеткен мемлекеттерден үлгі алып, өзіміздің мемлекетке жаңаша заттар әкелуіміз тиіс! Көріп отырғандай қазіргі пандемия кезінде бұл жаңашалар міндетті түрде қолданылып, болашақта тек басқару ғана емес, көптеген салалар цифрландыруға өтетін болады. Цифрландыру – біздің болашағымыз.

Әдебиеттер

1. <https://www.primeminister.kz/kz/news/reviews/2019-zhyly-cifrylyk-k-azak-stan-memlekettik-bag-darlamasy-n-iske-asyru-ayasynda-8-myn-zhu-mys-orny-k-u-ryldy>
2. <https://kachestvo.pro/kachestvo-upravleniya/instrumenty-menedzhmenta/udalennyu-menedzhment/>

Бекжан Д.Д., 1 курс (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – э.ғ.к., профессор Акыбаева Г.С.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ САЛАСЫН МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУ

Елімізде жүргізіліп жатқан реформалармен бірге денсаулық сақтау жүйесінде де елеулі ұйымдық-құқықтық және мазмұндық сипаттағы өзгерістер іске асырылуда. Денсаулық сақтау саласын реформалау үшін заңнамалық база құрылды, міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесі тәжірибеге енуде, салада түбірлі түрдегі қайта құрулар жүргізілуде, денсаулық сақтау саласындағы жеке меншік нысанға негізделген медициналық қызметтер көрсету дамуда.

«Халық бірлігі және жүйелі реформалар – ел өркендеуінің берік негізі» атты Президентіміздің Жолдауының II бөлімінде «Елімізде вакцина қоры жеткілікті, азаматтарымыздың таңдау мүмкіндігі бар. Көптеген мемлекеттердің бұған қолы жетпей отыр», «биологиялық қауіпсіздігін болжаумен айналысатын Ұлттық жүйе құру», «медицина өнімдерін Зертханалық және техникалық сынақтан өткізетін орталық құру», «Біздегі дәрі-дәрмек пен медициналық құрал-жабдықтың 17 пайызы ғана – отандық өнім. 2025 жылы оны 50 пайызға жеткізу қажет» деген секілді көптеген мәселелерді қозғаған.

Қазақстандағы денсаулық сақтау саласын мемлекеттік басқару, адамды, оның өмірі мен денсаулығын ең жоғары құндылық деп тани отырып, осыларға